

Werkweek

Voor het **CentER** onderzoeken Raposo en Van Ours het effect op de werkgelegenheid van de reductie van de werkweek van 44 uur naar veertig uur in Portugal in 1996. Werknemers die voor de reductie veertig uur of minder werkten fungeren als controle-groep. Hoe groter het percentage van werknemers dat meer dan veertig uur werkt, hoe meer werkgelegenheid er gecreëerd wordt met een reductie in de werkweek. Als de helft van de werknemers meer dan veertig uur werkt dan stijgt de werkgelegenheid met vijf procent als de werkweek wordt teruggebracht. Deze extra werkgelegenheid komt vooral tot stand omdat er minder banen verdwijnen dan voor de reductie, en niet omdat er meer banen bijkomen.

Raposo, P. en J. van Ours (2009) *How a reduction of standard working hours affects employment dynamics*. CentER discussedocument nr 2009-50. Tilburg: CentER.

Lissabonstrategie

De **Sociaal-Economische Raad** heeft zijn ontwerpadvies gepresenteerd over hoe de nieuwe Lissabonstrategie kan bijdragen aan het duurzaam, competitief en welvarend houden van de economie van de Europese Unie. De SER adviseert om rekening te houden met een breed welvaartsbegrip, waarbij sociale, financieel-economische en milieuaspecten terugkomen. Vooral groei van de arbeidsproductiviteit is belangrijk, door de vergrijzing. Dit kan bereikt worden door de interne markt te voltooiën en door het hoger onderwijs te betrekken bij onderzoek en innovatie. De raad adviseert verder om het evenwicht tussen flexibiliteit en zekerheid op de arbeidsmarkt te verbeteren en meer te investeren in menselijk kapitaal. Om lidstaten nauwer te betrekken bij de Lissabonstrategie beveelt de raad aan om een meer sturende rol te geven aan nationale hervormingsprogramma's en landspecifieke doelstellingen.

SER (2009) *Ontwerpadvies. Europa 2020: de nieuwe Lissabonstrategie*. Den Haag: SER.

Risico

Voor het **Researchcentrum voor Onderwijs en Arbeidsmarkt** onderzoeken Dohmen *et al.* de relatie tussen persoonlijke kenmerken en risicohouding. Hierbij maakten ze gebruik van een enquête waarin twintigduizend Duitsers moesten aangeven of ze bereid waren om risico's te nemen. Geslacht, lengte en opleiding van de ouders blijken invloed te hebben op de bereidheid om risico te nemen. Zo leidt een centimeter extra lengte tot een verhoging van 0,016 op de schaal van bereidheid tot risico en een jaar ouder tot 0,02 minder risicobereidheid. Ook in een loterij onder 450 mensen bleken de persoonlijke kenmerken een goede voorspeller te zijn van risicogedrag.

Dohmen, T., A. Falk, D. Huffman, U. Sunde en J. Schupp (2009) *Individual risk attitudes: measurement, determinants and behavioral consequences*. Onderzoeksmemorandum 2009/6. Maastricht: ROA.

Betaald ziek zijn

In een studie voor het **Center for Economic Policy Research** onderzoeken Schmitt *et al.* of er een relatie is tussen nationale werkloosheidscijfers en de duur van door de overheid verplichte doorbetaling bij ziekte. Critici van dergelijke regelgeving menen dat verplichte doorbetaling bij ziekte leidt tot hogere werkloosheid. De auteurs analyseren data uit 22 welvarende landen en kijken naar de minimumeisen voor doorbetaling van het loon bij ziekte. Hierbij wordt gekeken naar ziekte van een aantal dagen tot een jaar. Schmitt *et al.* vinden geen significant effect op werkloosheid. Ze vinden zelfs dat een langere verplichte doorbetaling van ziekte geassocieerd is met lagere werkloosheid, maar deze relatie is niet significant.

Schmitt, J., H. Rho, A. Earle, J. Heymann (2009) *Paid sick days don't cause unemployment*. Issue-brief juni 2009. Washington: CEPR.

Stresstesten

De Nederlandsche Bank geeft een overzicht van de recente toepassingen van macro-stresstesten waarbij een risicoscenario bij verschillende instellingen of de financiële sector als geheel wordt uitgevoerd om het effect te zien van negatieve ontwikkelingen in die sector, zoals een aandelenrash. DNB ziet de macro-stresstest als regulier onderdeel van het toezicht en houdt rekening met individuele kenmerken van banken. Dit terwijl de Amerikaanse autoriteiten bij de recente stresstest dezelfde kredietkwaliteitseisen voor alle banken hanteerden en de test gebruikt werd als eenmalig crisisinstrument om de markt duidelijkheid te verschaffen. DNB gebruikt naast een stresstest ook modellen om de effecten te berekenen van negatieve gevolgen van balansveranderingen, rekening houdend met tweedevonde-effecten, waarbij instellingen op elkaar reageren.

DNB (2009) *Macro-stresstesten als instrument voor toezicht en financiële stabiliteit*. In: DNB (red.) *DNB Kwartaalbericht juni 2009*. Amsterdam: DNB.

Effecten kartels ontwikkelingslanden

Voor het **Institute of Social Studies** onderzoekt Van Bergeijk in hoeverre kartels en fusies door bedrijven uit OESO-landen negatieve gevolgen hebben voor ontwikkelingslanden. Hoewel empirisch onderzoek naar de grootte van deze effecten schaars is, lijken de negatieve financiële gevolgen voor consumenten en bedrijven in ontwikkelingslanden substantieel te zijn en zelfs het totale bedrag uitgekeerd aan officiële ontwikkelingssamenwerking te overtreffen. Multinationale ondernemingen bepalen voor een belangrijk deel de markttuitkomsten in ontwikkelingslanden, te meer omdat in ontwikkelingslanden nauwelijks toezicht is op concurrentiegedrag. Volgens de auteur zouden concurrentieautoriteiten in OESO-landen rekening moeten houden met de internationale effecten van anticoncurrerend gedrag van bedrijven uit eigen land.

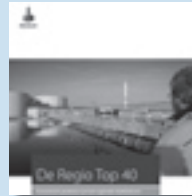
Bergeijk, P. van (2009) *What could anti-trust in the OECD do for development?* Institute of Social Studies, werkdokument nr 473. Den Haag: ISS.

Overgewicht

Voor het **National Bureau of Economic Research** onderzoeken Mocan en Tekin de relatie tussen overgewicht, zelfvertrouwen en loon. Hiervoor gebruiken zij een dataset van Amerikaanse jongvolwassenen uit 1995. De auteurs concluderen dat overgewicht een significant negatief effect heeft op zelfvertrouwen: een toename van de *Body Mass Index* met een standaarddeviatie verlaagt de kans op veel zelfvertrouwen met een procent. Deze relatie is niet lineair: wanneer sprake is van overgewicht, daalt de kans op veel zelfvertrouwen met een additionele 2,4 procent. Deze verlaging van het zelfvertrouwen heeft volgens de auteurs een negatief effect op het loon van mannen en vrouwen, terwijl voor vrouwen ook een direct effect van overgewicht geldt: vrouwen met overgewicht verdienen minder dan vrouwen zonder, zelfs als zij evenveel zelfvertrouwen hebben.

Mocan, N. en E. Tekin (2009) *Obesity, self-esteem and wages*. NBER werkdokument nr 15101. Washington D.C.: NBER.

Beste regio

Delfzijl was in 2008 de regio met het best presterende bedrijfsleven, zo blijkt uit een jaarlijkse top veertig van de **Rabobank** van economisch presteren van het regionale bedrijfsleven. De ranglijst wordt samengesteld aan de hand van rapportcijfers voor groei en kracht. Indicatoren zijn onder andere winstgroei, investeringsratio en arbeidsproductiviteit van het regionale bedrijfsleven. Het blijkt dat veel regio's in de Randstad laag scoren en de Nederlandse periferie relatief goed scoort. Zo zakte Amsterdam van een vijfde naar een twintigste plaats. Op nationaal niveau is de investeringsgroei in 2008 bijna gehalveerd ten opzichte van 2007. Dit kan worden beschouwd als een indicator van een verminderd vertrouwen van het bedrijfsleven in de toekomst.

Rabobank (2009) *De Regio Top 40 – economisch presteren van het regionale bedrijfsleven*. Utrecht: Rabobank.

Ricardo in de Verenigde Staten

Ziesemer onderzoekt voor **UNU-MERIT** de effecten van steeds hogere reële prijzen van olie-importen in de Verenigde Staten op de groei van het bbp per capita en op de houdbaarheid van de buitenlandse schuld. Olie-importen beslaan in de Verenigde Staten twee procent van het bbp. Met behulp van een Ricardiaans groeimodel schat de auteur de groeiratio van het bbp en de dynamiek van de buitenlandse schuld. Uit de analyse blijkt dat een stijging van de prijzen van olie-importen slechts leidt tot een marginale beperking van de bbp-groei. De buitenlandse schuld zal niet tot een stabiele waarde convergeren. Dit is onder andere het gevolg van een hoge spaarquote en hoge netto importen. Milieubeleid zou kunnen zorgen voor een kleinere afhankelijkheid van olie-importen.

Ziesemer, T. (2009) *Growth with imported resources: on the sustainability of U.S. growth and foreign debt*. Werkdocument nr 2009-028. Maastricht: UNU-MERIT.

Zwart gat

Mellens en Noordman geven voor het **Centraal Planbureau** een overzicht van recent onderzoek naar het zogenaamde zwarte gat. Dit is het fenomeen dat Nederland al jarenlang een overschot op de betalingsbalans heeft, terwijl dit niet leidt tot een navenante versterking van de netto externe vermogenspositie. Tussen 1990 en 2009 is tweehonderd miljard euro aan extern vermogen verloren gegaan. Dit kan grotendeels verklaard worden door fluctuaties van wisselkoersen en beurskoersen en door statistische factoren, zoals meetfouten. Mede door het relatief grote aandeel van statistische factoren als oorzaak, wordt een analyse van het zwarte gat beperkt. De beleidsrelevantie lijkt evenmin groot, het is namelijk volgens de auteurs niet mogelijk om een zinvolle beleidsdoelstelling te formuleren voor het netto vermogen.

Mellens, M. en H. Noordman (2009) *Het zwarte gat: reëel probleem of fata morgana*. CPB document nr 184. Den Haag: CPB.

Productiviteit

Voor het **Centraal Bureau voor de Statistiek** analyseren Langenberg en Van den Bergen de productiviteitsgroei in Nederland tussen 1995 en 2007 en concluderen dat de helft van de economische groei kwam door de toegenomen productiviteit van arbeid en kapitaal. Door logistieke verbetering is in de groothandel de efficiëntie met dertig procent toegenomen. De opkomst van het internet en de mobiele telefonie veroorzaakte vijftig procent meer efficiëntie in de telecommunicatiesector. In de financiële en zakelijke dienstverlening groeide de productiviteit pas na 2003, terwijl het aandeel van deze sector in de totale toegevoegde waarde is gestegen van twintig naar 24 procent. Hiermee was de toegevoegde waarde van deze sector voor het eerst groter dan die van de industrie.

Langenberg, H en D. van den Bergen (2009) *Helpt economische groei in 1995–2007 door toename productiviteit*. In: CBS (red.) *Sociaaleconomische trends. Statistisch kwartaalblad over arbeidsmarkt, sociale zekerheid en inkomen. Tweede kwartaal 2009*. Den Haag: CBS.

Welzijn

Voor het **NiCE** geeft Van Hoorn een overzicht van indicatoren die subjectief welzijn meten en analyseert hij de relevantie ervan voor beleid. Subjectief welzijn wordt gemeten via enquêtes waarbij een algemeen welzijn kan worden opgegeven, of waarbij verschillende aspecten van welzijn apart worden behandeld. Meer recente indicatoren meten ook fysiologische aspecten, zoals bloeddruk, of er wordt aan respondenten gevraagd bij elke periode van de dag aan te geven hoe ze zich voelden. Als beleidsdoel is welzijn relevant, maar het is nog onduidelijk of de indicatoren het welzijn goed weergeven; daarnaast zijn niet alle aspecten van welzijn beïnvloedbaar door de overheid. Subjectieve welzijnsindicatoren kunnen beleid evalueren als complementaire indicator naast objectieve welzijnsindicatoren.

André van Hoorn (2009) *Measurement and public policy uses of subjective well-being*. Nijmegen center for economics, werkdokument nr 09-110. Nijmegen: NiCE.